

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

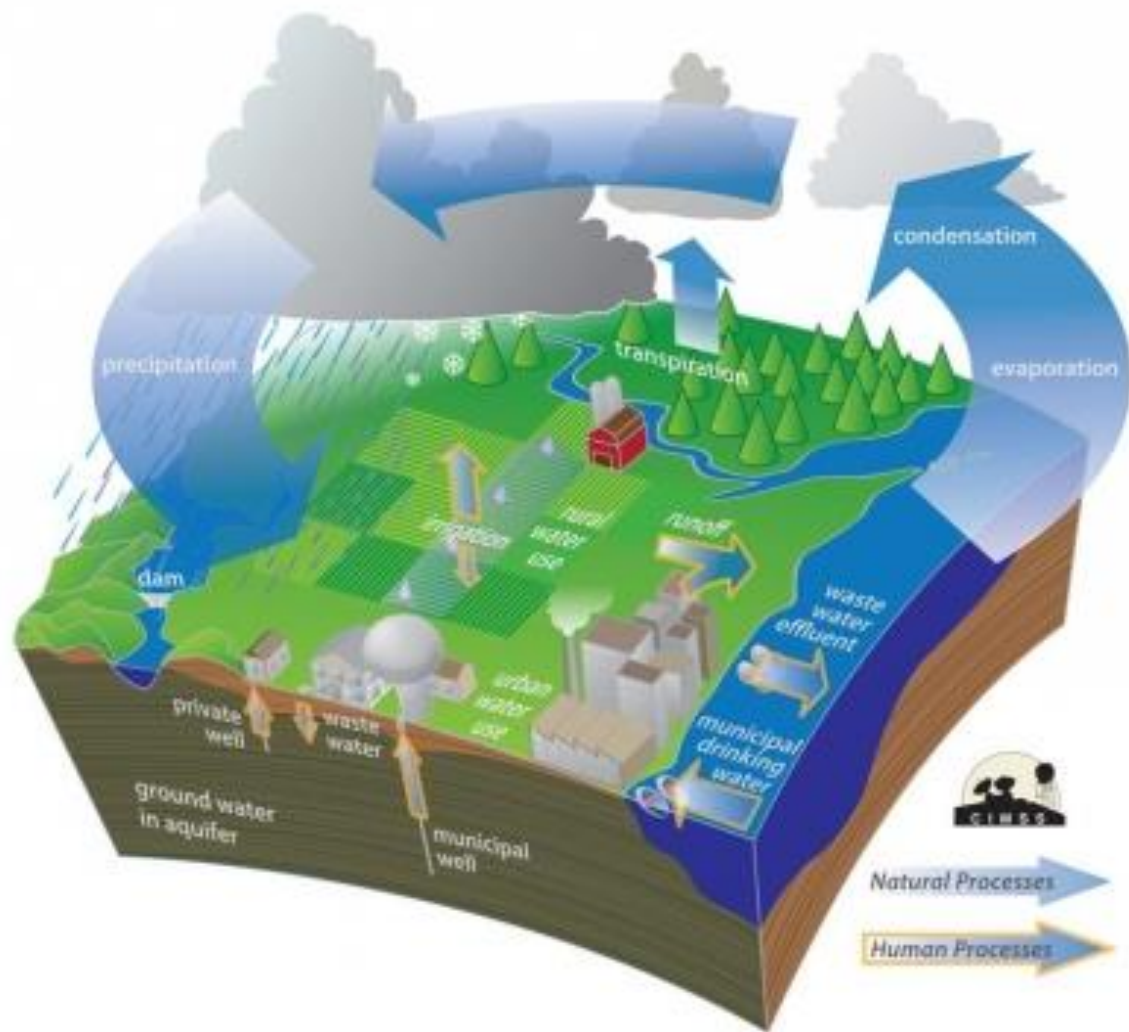
Ūdeņu ilgtspēja: kur šobrīd ir Latvija?

Ekspertu un politikas veidotāju konference “Latvijas ūdeņu ilgtspēja un kā to panākt?”

Rudīte Vesere, VARAM valsts sekretāra vietnieka vides aizsardzības jautājumos p.i.
10.05.2024.

Kādās ūdeņu aizsardzības un pārvaldības jomās ir izvirzīti mērķi?

- Ūdenssaimniecības pakalpojumi (ūdensapgāde un kanalizācija)
- Integrēta ūdeņu apsaimniekošana upju baseinos, t.sk. ūdeņu brīva tecējuma atjaunošana
- Plūdu risku pārvaldība
- Jūras vides aizsardzība un pārvaldība

Adopted from CISS water diagram

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Ūdenssaimniecības pakalpojumi – mērķi/statuss

•Nodrošināt nepārtrauktus un drošus pakalpojumus, līdzsvarojot vides aizsardzības, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas un sabiedrības ekonomiskās intereses.

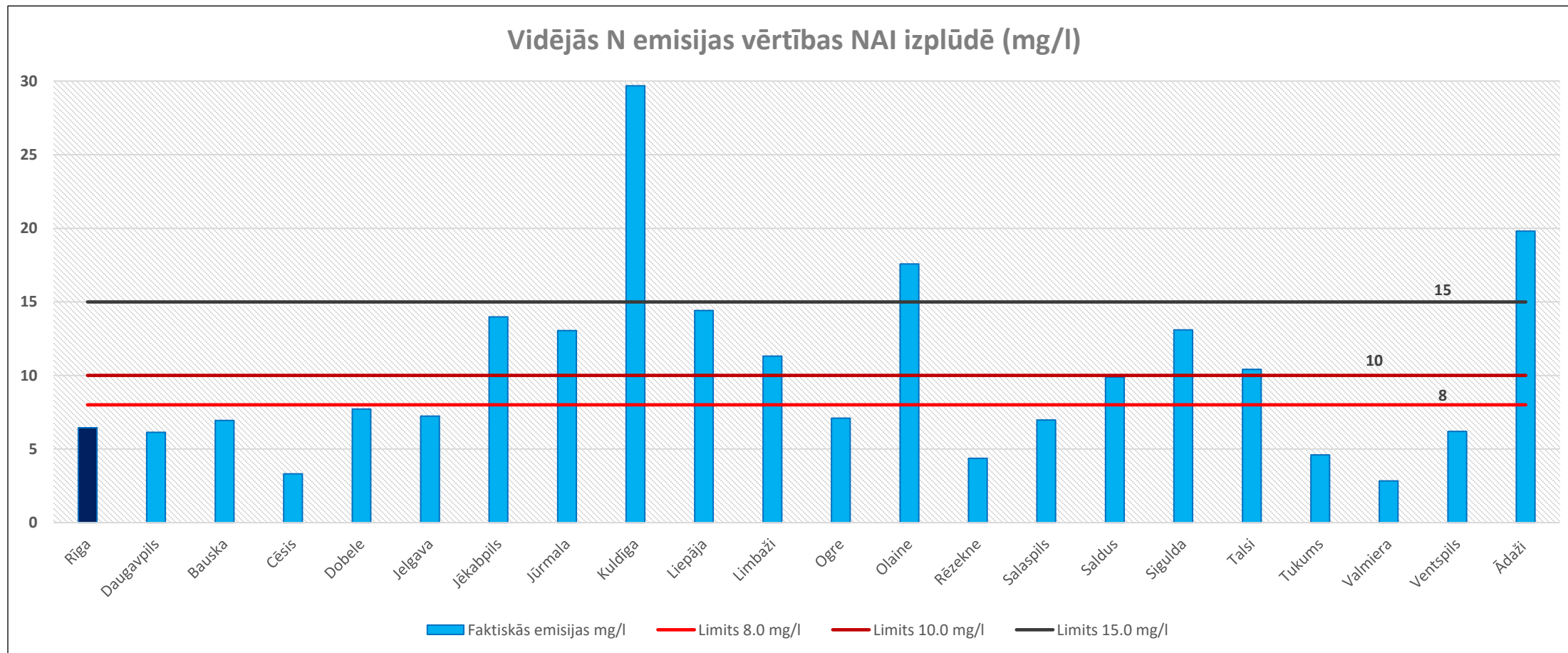
•Nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu.

* Dati par 2012.-2022.gadu

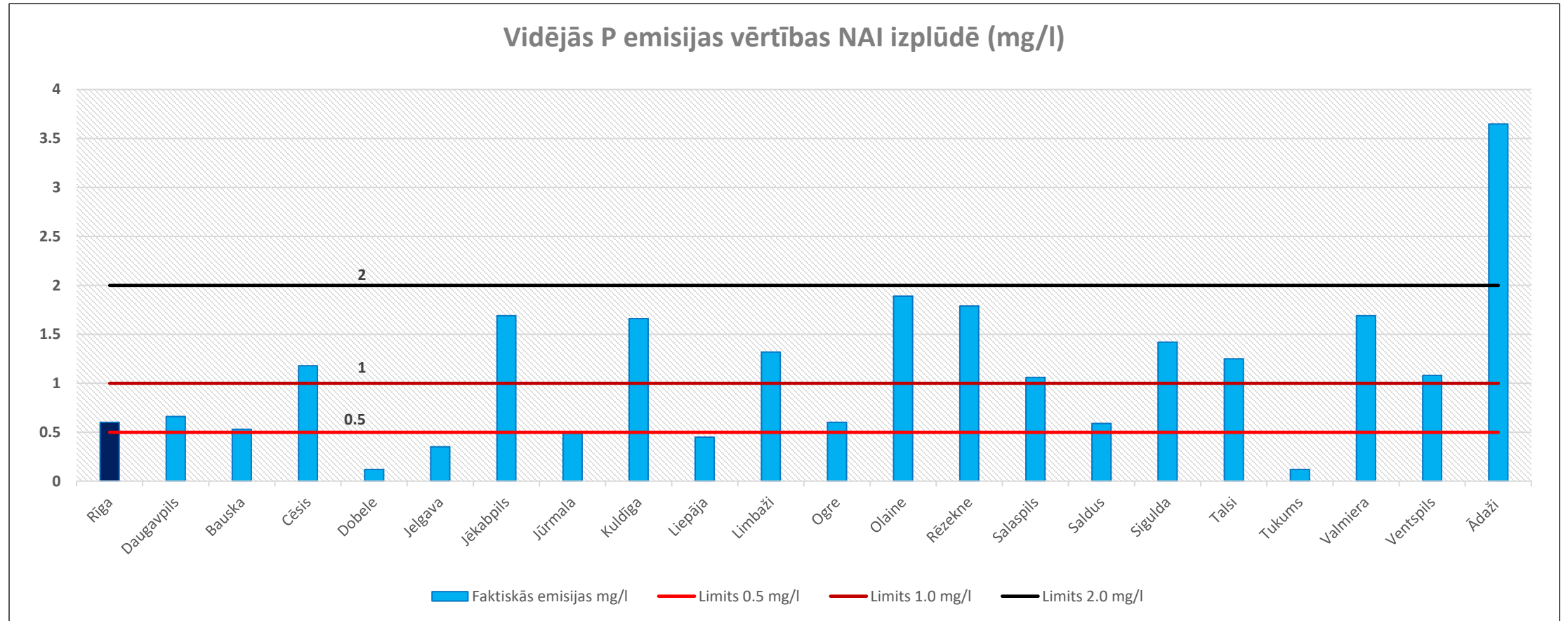
Novadīto notekūdeņu apjoms*	
Novadītais piesārņojums (biogēni)*	
Novadītais piesārņojums (mikropiesārņotāji)*	?
Normatīvi tīro notekūdeņu īpatsvars (2022.)	97%
Iegūtā ūdens daudzums*	
Ūdens izmantošanas indekss (2019.)	0,3
Ūdensvads mājokļos (2021.)	93,1%
Tualete ar ūdens novadu (2021.)	87,7%

Notekūdeņu attīrīšana lielākajās pilsētās (2020.-2022.)

Notekūdeņu attīrīšana lielākajās pilsētās (2020.-2022.)

Ūdenssaimniecības pakalpojumi - izaicinājumi

- Novecojoša infrastruktūra, jo īpaši mazajās apdzīvotajās vietās.
- Finansējuma avoti un iedzīvotāju maksātspēja.
- **Kur atrast miljardu esošās situācijas nepasliktināšanai un jauno ES prasību ieviešanai?**
1 000 000 000 EUR/ nākamie 20 gadi
- Jaunas, stingrākas prasības notekūdeņu attīrīšanai, jo īpaši ~ 20 lielākajās pilsētās, kas pakāpeniski jāsasniedz līdz 2045.gadam.
- Prasība līdz 2035. (2043.) gadam nodrošināt, ka ap 130 apdzīvotajās vietās sadzīves notekūdeņi tiek savākti centralizētajā kanalizācijas sistēmā. Pašlaik 16 no šiem ciemiem vispār nav centralizētās kanalizācijas sistēmas.
- Prasības ~ 20 lielāko pilsētu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām nodrošināt energoneitralitāti, lietūs ūdeņu apsaimniekošanu, paplašinātu monitoringu.

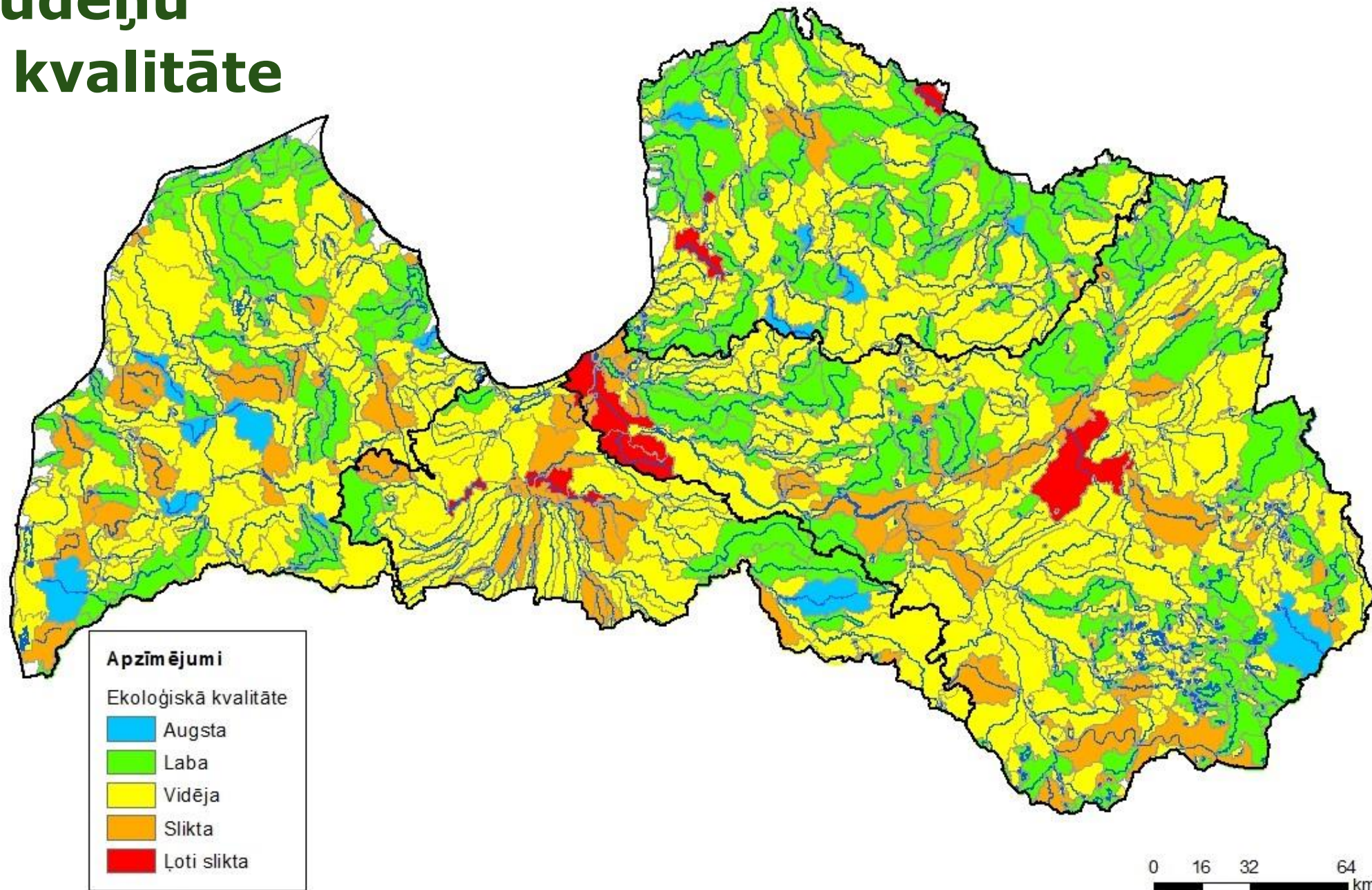
Integrēta ūdeņu apsaimniekošana upju baseinos – mērķi/statuss

- Nodrošināt labu virszemes ūdeņu ekoloģisko un ķīmisko stāvokli līdz 22.12.2015. (iespējami izņēmumi).
- Nodrošināt labu pazemes ūdeņu ķīmisko stāvokli un kvantitatīvo stāvokli (resursu pietiekamību) līdz 22.12.2015. (iespējami izņēmumi).
- Līdz 2030. gadam visā ES vismaz 25 000 km upju atkal padarīt brīvi plūstošas.

Virszemes ūdensobjekti labā ekoloģiskā stāvoklī	35 %
Virszemes ūdensobjekti labā ķīmiskā stāvoklī	0%
Pazemes ūdensobjekti labā ķīmiskā stāvoklī	86%
Pazemes ūdensobjekti labā kvantitatīvā stāvoklī	100 %

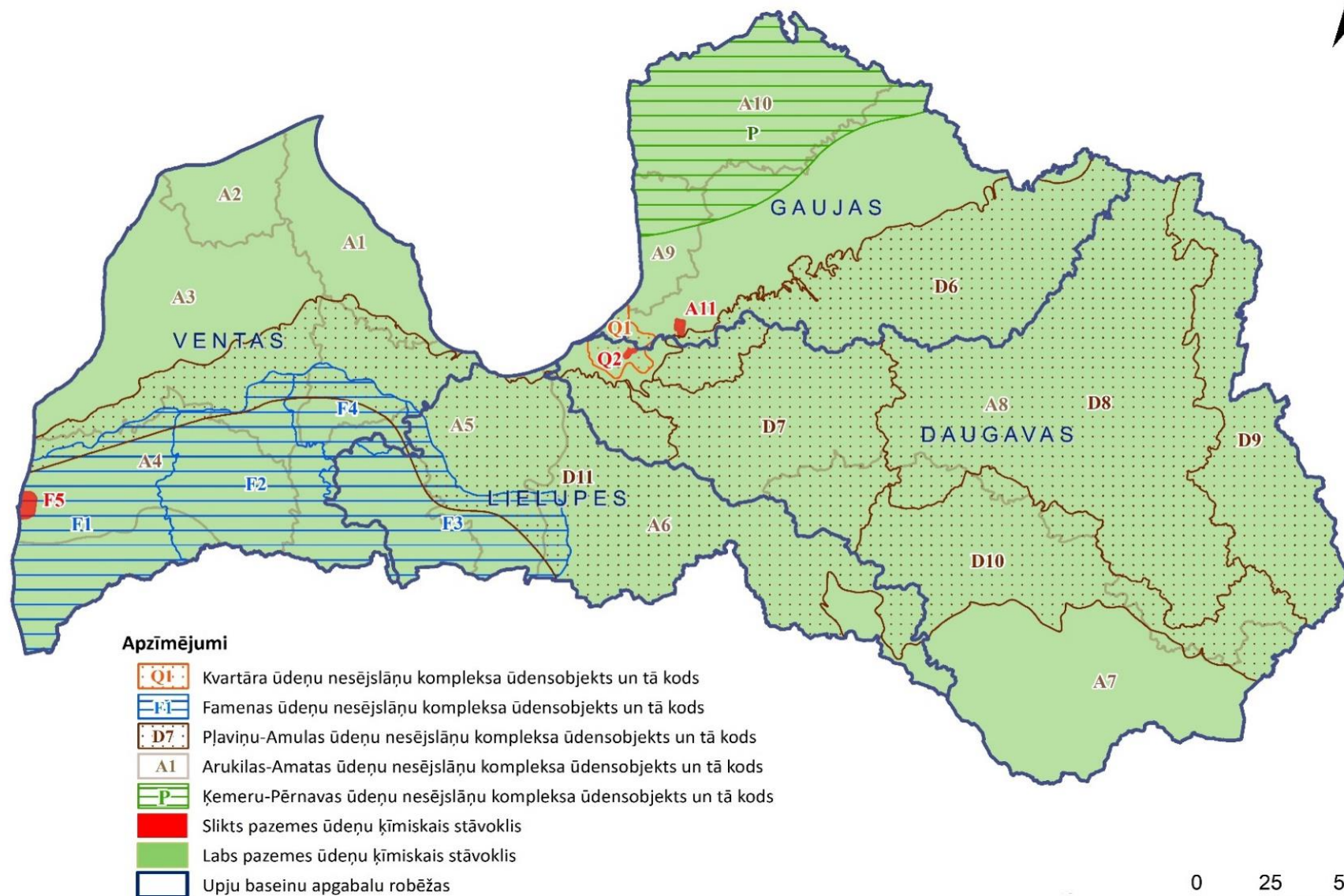
Virszemes ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte

Pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte

© VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", 2021

0 25 50
km

Integrēta ūdeņu apsaimniekošana - izaicinājumi

- Izkliedētā piesārņojuma un hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmes samazināšana.
- Piesārņojuma veidi, kurus nevar vai ir sarežģīti novērst avotā (piemēram, iedzīvotāju lietotie medikamenti, šķiedras).
- Upju brīva tecējuma atjaunošana, ko kavē vairāk nekā 1500 šķēršļi (aizsprosti, dambji, caurtekas, u.tml.).
- Finansējuma piesaiste papildu pasākumiem.
- Pilnvērtīga ūdeņu monitoringa nodrošināšana.

Plūdu risku pārvaldība – mērķi/statuss

- Izveidot plūdu riska pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.
- Plūdu risku sākotnējais novērtējums 2019.-2024. apstiprināts ar VARAM ministra 06.03.19. rīkojumu. Tas nosaka **32** nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijas.
- Plūdu riska pārvaldības plāni 2022.-2027. apstiprināti ar VARAM ministra 26.01.23. rīkojumu.
- 2023. gadā uzsākta ES līdzfinansētā pretplūdu projekta īstenošana Jēkabpilī. ES līdzfinansēto plūdu risku mazināšanas projektu priekšatlases rezultāti apstiprināti ar MK 31.01.24. rīkojumu, iekļaujot 12 projektu idejas 11 pašvaldībās.
- LVĢMC ar pašvaldību aptauju ir uzsācis plūdu riska sākotnējā novērtējuma atjaunināšanu.

Plūdu risku pārvaldība – izaicinājumi

- Applūstošo teritoriju integrēšana teritorijas plānošanas dokumentos.
- Plūdu riska informācijas sistēmas pilnveidošana.
- Finansējums pretplūdu pasākumiem ārpus nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijām.

Jūras vides aizsardzība un pārvaldība

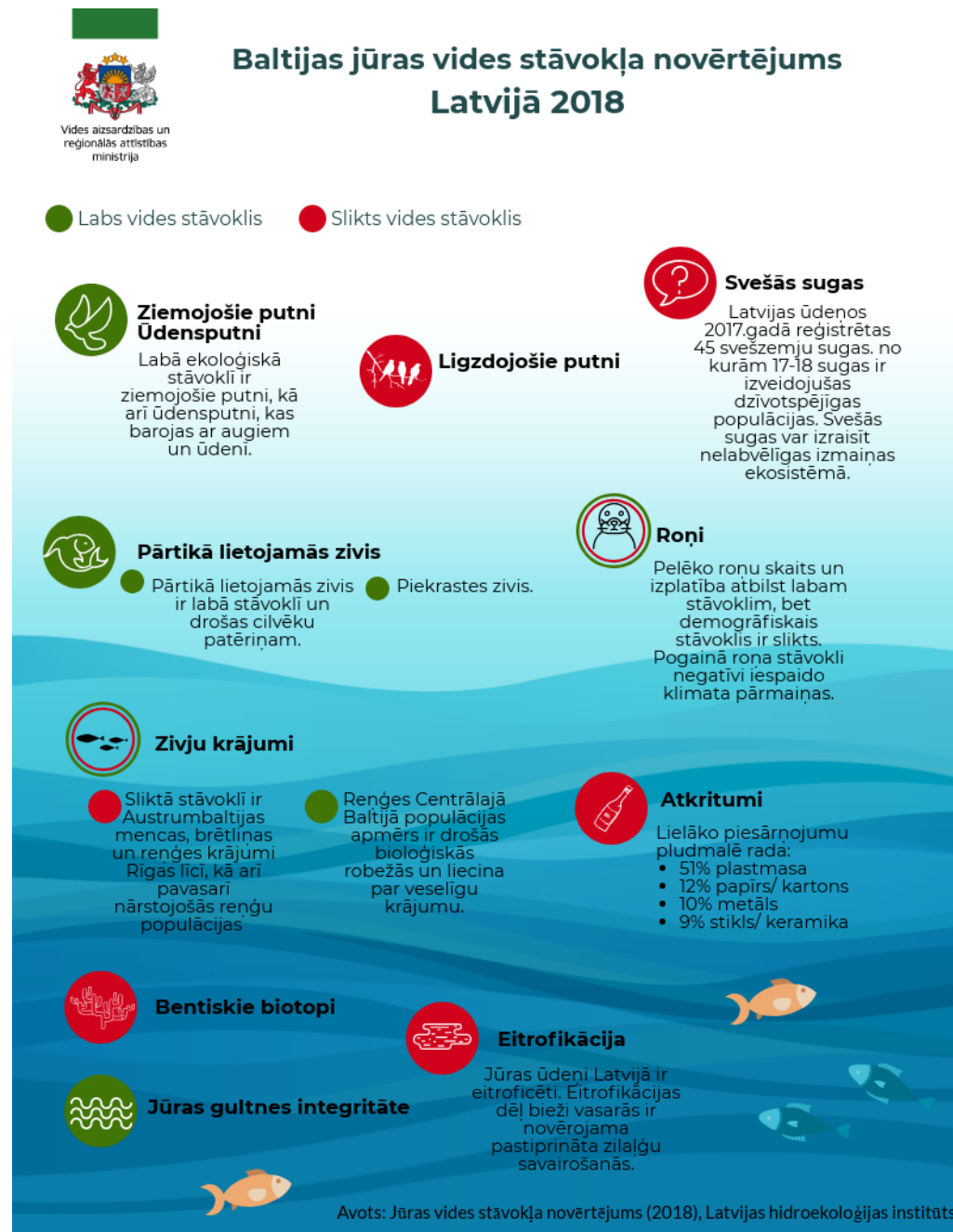
Mērķis: sasniegt labu jūras vides stāvokli līdz 2020. gadam.

Statuss

- Labu jūras vides stāvokli vērtē pēc 11 raksturlielumiem; pašlaik tas ir sasniegts tikai pēc atsevišķiem no tiem.
- Galvenā problēma ir eitrofikācija.
- Pierādīts - pat īstenojot pasākumus, var paiet 30-50 gadi, līdz tiks sasniegts vēlamais stāvoklis.
- Pasākumu programma laba jūras vides stāvokļa sasniegšanai 2023.-2027. apstiprināta ar MK 09.08.23. rīkojumu.

Izaicinājumi

- Pilnvērtīga jūras vides monitoringa nodrošināšana.
- Finansējums jūras vides stāvokļa uzlabošanas pasākumiem.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Rudīte Vesere, 67026464, rudite.vesere@varam.gov.lv

[Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija](#)

